

Frederiksberg, 24. juni 2021

Frederiksberg Lærereforenings høringssvar om etableringen af mellemformer

Frederiksberg Lærereforenings (FLF) overordnede vurdering af inklusionen på Frederiksbergs folkeskoler er, at inklusionsindsatserne og mulighederne herfor i skolernes nuværende praksis er under pres. En forudsætning for, at mellemformerne bliver en succes, er, at den inklusion, der allerede foregår på skolerne i dag, får bedre kår.

At etablere mellemformer inden det grundlæggende problem er løst, er at symptombehandle. Planen for implementering af mellemformer er stadig ikke beskrevet, hvilket betyder, at skolerne, der stort set er færdige med at planlægge næste skoleår, *ikke* har taget højde for hverken den konkrete kompetenceudvikling eller de udviklingsopgaver, som vi fra projektets tidsplanen ved, skal foregå i næste skoleår.

Derfor er der stor risiko for, at lærerne skal bruge tid på udvikling, der skulle være gået til elevindsatser og for, at resultatet af udviklingsarbejdet får en ringe kvalitet. Det betyder, at kommende elever vil starte op i et mellemtilbud, der ikke er tilstrækkeligt gennemtænkt.

Der er med andre ord ikke taget tilstrækkelig højde for skolernes – her tænkes både med medarbejdere og ledere – mulighed for at lykkes med inklusionen. Både i forhold til de nye mellemformer, men også med alle de øvrige inklusionsindsatser, der finder sted på nuværende tidspunkt.

Ydermere er der ikke den fornødne plads på skolerne, hvor man allerede nu har svært ved at finde lokaler til den nødvendige holddeling i dagligdagen for almenområdet elever samt de eksisterende inklusionstiltag, som bl.a. AKT-teamet varetager. Begge dele foregår som følge heraf ofte på skolernes gangarealer. FLF uddyber i dette høringssvar sin kritik og kommer med konkrete løsningsforslag til, hvordan Frederiksberg Kommune kan understøtte succesfulde inklusionsindsatser.

Uddybning

Udvikling af mellemformer og rådgivningscenter

FLF konstaterer, at der mangler midler til etablering af både de konkrete mellemformstilbud på den enkelte skole og af rådgivningscenteret. Det vil sige, at etablering og udvikling af de nye tilbud skal ske indenfor skolernes eksisterende økonomiske ramme. Det vil enten betyde, at ressourcerne til udviklingen går fra igangværende indsatser for og med elever i kommende skoleår, eller at der ikke sker den nødvendige udvikling, hverken af de konkrete tilbud på normalområdet eller af rådgivningscenteret på Nordens Plads.

FLF forudser, at det sidste vil være tilfældet, og at det vil betyde, at de nye mellemformer ikke har den nødvendige kvalitet ved opstart, hvilket vil få direkte konsekvenser for eleverne.

Normering til mellemformer

Når der til hvert mellemtilbud er afsat midler til én lærer og én pædagog, vil de konkrete muligheder for elevernes deltagelse i den almindelige undervisning med konkret støtte samt holddeling være for dårlig. Elever fra mellemtilbuddene vil enten ende i almenområdet undervisning uden den nødvendige støtte, fordi lærer og pædagog skal varetage undervisning af den resterende gruppe. Alternativt må elever, der kunne deltage i almenområdet undervisning med støtte, blive i mellemtilbuddet, fordi der ikke er en lærer eller pædagog, der kan foretage den faglige eller sociale støtte i almenklassen.

Rammen for mellemformerne

Anbefalingen om en bred målgruppe og en lav specialiseringsgrad betyder, at det er svært at vide, hvad man skal udvikle et tilbud til: Hvilke kompetencer skal medarbejderne have eller erhverve, og hvordan forbereder man sig på at håndtere problematikker professionelt, når målgruppen er bred og på nuværende tidspunkt ukendt?

Samtidig mangler skolerne strukturer for samarbejdet mellem mellemtilbud og almenområdet, der sikrer, at den nødvendige systematik og grundighed i arbejdet med og omkring elever med behov for særlige indsatser, fastholdes og koordineres i det fælles arbejde. Uden dette står de sårbare elever dårligere end de gør i dag.

Der mangler derudover rammer for rådgivningscenteret. Hvad er centerets opgave, hvilke ansvarsområder har teamet, hvordan er den ledelsesmæssige tilknytning for teammedlemmerne, hvordan agerer teamet overfor de kolleger, de rådgiver? Kan de pålægge skolerne opgaver? Hvordan forholder rådgivningsteamet sig, hvis de oplever manglende resultater, opfølgning, rammer/muligheder for det tilbud og de løsninger, de foreslår?

Almenområdets mulighed

Allerede på nuværende tidspunkt er den almindelige lærers mulighed for at løfte inklusionsopgaverne presset. Blandt andet er følgende områder vanskelige at imødekomme for den almindelige lærer med fuldt skema:

- tid til udvidet samarbejde med årgangsteamet (om fx som skole/hjem-samarbejde og fælles klasseledelsesstrukturer mv.)
- tid til udvidet samarbejde med ressourcepersoner (AKT/inklusionsvejledere, PPR, psykolog)
- tid til at modtage sparring om den inkluderende praksis
- tid til at tilrettelægge undervisning med tilstrækkelig differentiering, der tager højde for fælles målsætninger i teamet samt input fra sparring

Hvis der ikke afsættes ressourcer til almenlærerens merarbejde i forbindelse med mellemformerne, vil årgangsteamets samlede ressourcer og tid i højere grad gå til at håndtere elever i mellemtilbuddene. Der er vil dermed være færre ressourcer og mindre tid til eleven uden behov, der kræver øjeblikkelig indsats. Det vil få negative konsekvenser for en stor gruppe elever.

Endelig opleves der allerede nu behov for reel kompetenceudvikling og efteruddannelse for, at lærerne i almenområdet har en tilstrækkelig specialpædagogiske viden.

Evaluerings og kvalitetssikring

Formålet med dette projekt er, udover at spare penge, at give elever med særlige behov en tættere tilknytning til almenområdet, have en bred tilbudsvifte samt flytte indsatser ned af indsatstrappen.

FLF mener, at der mangler målsætninger samt evalueringsstrategi, der tager udgangspunkt i den enkelte elev. Tydelige evalueringsrammer giver transparens både for de inkluderede elever og deres forældre, de øvrige elever og deres forældre, medarbejdere, ledelser, forvaltning og politikere.

Udgangspunktet bør være, hvad der er godt for den enkelte elev. Det må være tydeligt, hvilke parametre, der måles på og vurderes ud fra, og det må sikres, at der handles, hvis evalueringen er dårlig. Det er måske en overordnet sandhed, at elevernes muligheder senere i livet er bedre, hvis de er tæt på almenområdet – men en tæt tilknytning til almenområdet er ikke ensbetydende med succes, hvis tilknytningen fører til mistrivsel. Elever må dermed også kunne bevæge sig op ad indsatsstrappen, hvis det er mest hensigtsmæssigt ift. elevens faglige og sociale trivsel.

I den sammenhæng er det bekymrende, at der er en grundlæggende præmis om, at elevernes behov for særlige indsatser falder, jo ældre de bliver. Fx er det vurderingen, at elevernes problemer er løst, når de går i 9. klasse. Ellers skal eleverne på Tre Falke Skolen. FLF mener, det er et systematisk problem, at mellemformerne afsluttes efter 8. klasse. Der er erfaringsmæssigt mange elever, der også vil have behov for ekstra støtte i 9. klasse, særligt med de mange specifikke krav, der er til elevernes præstationer ved skolernes afgangsprøver.

Under alle omstændigheder er det ikke rimeligt at bede skolevæsenet om at iværksætte et så stort projekt uden at skolerne ved, hvad de skal leve op til – udover at lave et billigere tilbud end man kan på specialskolerne.

Fysiske rammer

Hvis mellemformerne skal fungere i praksis, er det vigtigt, at der er mulighed for holddeling. Holddelingen skal kunne finde sted fleksibelt og kontinuerligt med afsæt i den enkelte elevs behov. Derfor er det vigtigt, at der er lokaler til *hver* mellemformsgruppe, og at lokalet ligger i umiddelbar nærhed af klasseværelset.

Vi ved, at almenlærernes muligheder for holddeling og AKT-lærernes mulighed for inklusionsindsatser allerede nu er under pres på grund af manglende lokaler til holddelingen. Mange indsatser håndteres på skolerne gangarealer.

Derfor er det med undren, vi kan konstatere, at der ikke er nogen egentlig analyse af lokalekapacitet til mellemformer. Opfylder lokalekapaciteten de nuværende behov? Hvad er mellemformernes egentlige behov? Er der på den baggrund plads til de nye mellemformer, og hvordan vil de påvirke de nuværende indsatser?

Løsningsforslag

FLF anbefaler, at fokus flyttes fra etablering af mellemformer til at give skolen mulighed for at arbejde med systematisk udvikling af tilbudsviften, den tidlige både forebyggende og indgribende indsats. Ad den vej skal der arbejdes målrettet for at holde så mange elever i normalområdet, som muligt, når det er godt for eleven.

Desuden anbefaler FLF, at der investeres i skolernes muligheder for at tilrettelægge og gennemføre god inkluderende undervisning. Dvs. at der *tilføres* flere penge til det samlede skolevæsen frem for at spare 7,5 mio. årligt. Med tiden vil udgifterne til specialområdet formentligt falde, men man spare sig ikke til udvikling.

Hvis Frederiksberg Kommune fastholder etableringen af mellemformerne til skoleåret 2022-2023 – til trods for alle de strukturelle og økonomiske udfordringer samt pladsmangel, er det vigtigt, at der som minimum afsættes tid og ressourcer til udvikling af inklusionsindsatsen for skoleåret 2021-22:

Rådgivningscenter

Rådgivningscenteret har en bærende rolle i forhold til udvikling af mellemformer lokalt på skolerne. Der skal ske en konkretisering af rådgivningscenterets rolle og opgaver. Der skal udpeges en leder af rådgivningscenteret, som kan varetage udviklingsarbejdet. Der skal altså afsættes ressourcer til ledelse og medarbejdere fra skolestart 2021 til denne opgave sådan, at rådgivningscenteret kan rådgive skolerne om etablering af lokale mellemformer i foråret 2022. FLF foreslår:

- At der øremærkes midler til en leder samt fire fuldtidsstillinger på medarbejdersiden, tre lærere og en pædagog, der starter op med opgaven august 2021.

Kompetenceudvikling

Der skal tilføres tid og ressourcer til kompetenceudvikling af lærerne på almenkolerne i efteråret 2021. FLF foreslår:

- At hver skole får tildelt 10 timer pr. lærer øremærket til oplæg samt lokale drøftelser vedrørende inklusionsopgaven. Denne indsats skal ske i løbet af skoleåret 2021/2022.
- At der tildeles 50 timer til alle lærere på den årgang, der skal have en mellemtilbud tilknyttet, øremærket et reelt efteruddannelsesforløb. Denne indsats skal finde sted i efteråret 2021, så medarbejderne er klædt på til udviklingsarbejdet i foråret 2022.
- At skolens AKT-team samt rådgivningscenteret deltager i det lokale fælles inklusionsarbejde samt det fælles efteruddannelsesforløb for årgangen med mellemformer.
- At der afsættes ressourcer til efteruddannelse, hver gang en ny årgang etableres.

Strukturer for og ressourcer til mellemformer og professionelt samarbejde herom

Der skal etableres strukturer for og sikres ressourcer til samarbejdet mellem mellemtilbud og almenområdet på de skoler, hvor mellemtilbuddene skal være, så systematik og grundighed i arbejdet med og omkring elever med behov for særlige indsatser, sikres. Der skal desuden afsættes en tilpas ressource i forhold til målgruppen, således undervisning i mellemform og almenområde kan tilgodese fleksibilitet i arbejdet med faglig og social brobygning mellem de to områder. Det skal samtidig være den fornødne ressource for de tilbageblevne elever i mellemtilbuddet. FLF foreslår:

- At der øremærkes 25 timer pr. lærer fra hhv. almenklasse, AKT-team samt lærere i mellemtilbud til udviklingsarbejde i foråret 2022, når mellemtilbuddet, herunder strukturer for samarbejdet, lokalt skal etableres. FLF foreslår, at det lokale udviklingsarbejde sker i forlængelse af efteruddannelsesforløb omkring mellemtilbuddet i efteråret 2021, der klæder medarbejderne på til dette arbejde.
- At rådgivningscenteret skal kvalitetssikre de valgte strukturer på de enkelte skoler. Det er de klar til, hvis de har forberedt indsatsen i august 2021 og været en del af det fælles kompetenceudviklingsarbejde i efteråret 2021.
- At forvaltning, rådgivningscenter og FLF arbejder for en fælles løsning sådan, at lærerne fra august 2022 har en ensartet mulighed for at sikre kvalitet i arbejde rundt om elever i mellemtilbud. Denne mulighed tilføjes den lokale arbejdstidsaftale.

- At der afsættes midler til to lærere og en pædagog pr. mellemtilbud for fleksibilitet i den faglige og sociale inklusionsindsats i både almenklassen og i mellemtilbud, herunder sikring af specialpædagogiske viden og erfaring i teamet.

Supervision og ledelse

Indsatserne i såvel mellemtilbud og almenområde skal tilknyttes løbende supervision fra PPR samt rådgivningscenter i forhold til de specifikke elevers udfordringer og behov, herunder udvikling af lærernes didaktisk repertoire. Arbejdet med og udvikling af de lokale mellemformer skal følges tæt af tovholder fra ledelsen med praksisnær fokus, tæt på arbejdet i klasselokalet. FLF foreslår:

- At der afsættes 30 timer pr. lærer pr. år til supervision og møder med PPR, rådgivningscenter og ledelse hen over året, som kvalitetssikrer indsatsen løbende. Puljen tildeles hvert år til involverede lærerteams.
- At alle skoler tildeles ledelsesressourcer proportionalt med antallet af mellemtilbud

Fysiske rammer

Der skal hurtigst muligt foretages en egentlig analyse af lokalesituationen. Vurdering af, hvad der er et tilstrækkeligt pladsbehov skal underbygges af konkrete metodisk og/eller evidensbaseret viden pladsbehov i inklusionsindsatser. FLF foreslår:

- Hvis ikke, der er den fornødne plads, kan mellemformerne ikke gennemføres.
- Alternativt må der findes alternative og nye lokalemuligheder for en anden del af skolens virksomhed. Sidstnævnte er ikke en optimal løsning.
- FLF kan derudover ikke pege på nogen konstruktive løsningsmuligheder på pladsproblemet udover at investere i bygningsmassen med fokus på flere lokaler.